

УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНЕ ПОСЛЕДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ
ВЕЋУ ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИХ СТУДИЈА

ИЗВЕШТАЈ

Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „ВРЕМЕВИДАЦ – мулти аудиовизија“

кандидата

Стевана Лутовца

Веће интердисциплинарних докторских студија Универзитета уметности у Београду, на седници одржаној 15. октобра 2020. године, донело је одлуку о образовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „ВРЕМЕВИДАЦ – мулти аудиовизија“ Стевана Лутовца, студента докторског студијског програма Вишемедијска уметност Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду.

На основу увида у реализован уметнички део пројекта и поднети писани материјал, комисија у саставу:

др ум. Светлана Савић, ванредни професор ФМУ,

др ум. Ана Ђатовић, ванредни професор Факултета уметности, Приштина – Звечан,

мр Растко Ђирић, редовни професор ФПУ,

др Никола Шуица, редовни професор ФЛУ и

др ум. Иван Правдић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду, ментор,

закључила је да кандидат може да приступи одбрани докторског уметничког пројекта.

Биографија кандидата

Стеван Лутовац је рођен је 1986. године на Цетињу у Црној Гори. Дипломирао је сликарство на Академији ликовних умјетности у Требињу (Универзитет у Источном Сарајеву, Република Српска/БиХ). Члан је секције проширених медија УЛУС-а. Организатор је и један од оснивача интернационалног мултимедијалног уметничког фестивала АРТист Монтенегро. Живи и ствара на релацији Београд-Тиват. Остварио је три самосталне изложбе у Београду и десет групних изложби у Котору, Колашину, Тивту и Београду. Продуцент је, аутор и ко-аутор десет експерименталних филмова. Глумио је главне улоге у шест домаћих и страних филмова.

Детаљна анализа докторског уметничког пројекта

Уметнички докторски пројекат „ВРЕМЕВИДАЦ – мулти аудиовизија“ Стевана Лутовца представља практично уметничко и теоријско истраживање феномена времена, феномена фантазије у уметности, те могућности проширења филма у времену, простору и наративним структурама.

Анализирајући креативне могућности комбиновања симултаног аудиовизуелног садржаја, као и написаних и снимљених наративних токова, аутор је у монтажи стварао онеобичене и сложене аудиовизуелне синтагме и емитовао их са више екрана омогућавајући различита посматрања и доживљаје.

Стеван Лутовац је својим докторским уметничким пројектом иновирао и развијао елементе филмског језика, креирајући искуство и доживљај специфичног филмског

времена. Разноврсним аудиовизуелним средствима и вишеекранском поставком која симултано представља наративе прошлости, садашњости и будућности, ostvariо је мултинаратив у посматрању одређених сцена и различитим просторновременским односима.

Практични део пројекта

Проширени филм је мултитемпорална и мултиспацијална структура који као медиј и као уметност омогућава истраживање, схватање и доживљавање феномена времена. Градећи линије наратива од разних филмских родова (играни, документарни, анимирани филм), као и синтезом разних техника и технологија (фотографија, анимација, подељен екран), Стеван Лутовац уодношавао је медијске линије користећи просторну и временску монтажу и обликовао визуелно динамичку наративну форму. Посебно истражујући филм као изражајно средство и специфичности начина структурирања филмског времена, те његове перцепције и разумевања, користио је креативне технике које су резултирале у форми мулти аудиовизије као оркестриране динамичко-визуелне целине симултане коегзистенције различитих реалности чак и унутар истог кадра. Вишеекранска поставка, за разлику од конвенционалног филма који се служи једним неиздељеним екраном и једним непромењивим током приче, омогућује управо сложенију наративност, па и јаснији и креативнији сусрет са тровременошћу наратива.

„ВРЕМЕВИДАЦ – мулти аудиовизија“ је интердисциплинаран уметнички пројекат реализован као четвороструки играни експериментални, односно проширени филм, током чије пројекције се публика кретала кроз четири међусобно повезане просторије испуњене покретним сликама, где је имала могућност избора коју верзију филма или наративни облик времена жели да прати.

Писани део пројекта

Писани део пројекта чине методолошка и теоријска истраживања различитих области које су на директан начин повезане са темом и реализацијом пројекта „Времевидац”. Поред детаљног представљања одабране и спроведене методологије, Лутовац тематизује појмове перспективе, полиперспективности и поливизије. Представља читаоцу покрет *Проширени филм* и репрезентативна дела, као и проширени филм у дигиталној ери. Историзује и југословенски експериментални филм кроз појаве антифилма и мултивизије, као и примере проширеног филма у претходној Југославији. Детаљно описује сопствене почетне експерименте као и креативно истраживање мулти аудиовизије и разлика у перцепцији које она изазива. Тематизује експеримент као развојни пут до уметничког дела, онеобичавање стварности и магични реализам. Посебну пажњу поклања *Found Footage* приступу, тј. присуству докумената у филмској слици, као и филмским цитатима, односно филму унутар филма. Представља детаљно истраживање драматургије играно-експерименталног филма, монтажног проседеа, монтаже унутар кадра и могућностима трансформација времена путем монтаже. Елементи филма, попут боје и фактуре слике, покрета, звука, дизајна звука, филмске музике и говорног коментара, анализирају се заједно са утицајем звука на перцепцију времена у филму и аудиовизуелним уметностима, као и уметничким потенцијалом снова. Посебна пажња је посвећена феномену времена, филмском времену и ширењу временских граница филма. Лутовац анализира и појам простора као и проширење филма у физичком простору кроз мултинаратив и промењив оквир слике филма. Филмски поступци попут кадра унутар кадра, полиморфног екрана као простора анализе и деконструкције представљени су заједно са праксама проширења филма кроз виртуелну реалност и проширење филма у имагинарном простору помоћу слике и звука. Представљено је и јавно извођење изложбе „Времевидац” и његови перформативни елементи.

Оцена остварених резултата

Захтев кандидата свом докторском уметничком пројекту да њиме дође до нових и другачијих изражајних могућности, као и да медијски прошири филм у простору, времену, нарративу, доживљају и значењу преко мултиплицираних екрана, од којих је сваки од њих полиморфно издељен на више квадрата у зависности од драматуршких ситуација, остварен је креативном реализацијом мултиспацијалних и мултитемпоралних структура које изазивају онеобичене и оригиналне чулне и менталне доживљаје. Време нема физичке особине, али у делу „Времевидац“ опредељено је визуелним и аудитивним средствима преко карактера, радње, покрета и простора вишеструких екрана који значајно утичу на временску перцепцију и схватање феномена времена. Филм прошлости, садашњости и будућности проширен је четвртом, интегралном верзијом филма у којој се на једном екрану претапају сва три облика времена.

Од разматрања иницијалне идеје, преко разраде поступака и истраживања која су од почетка јасно постављени и у корелацији са идејом, Стеван Лутовац је експериментисао, сакупљао грађу, испробавао иновативне уметничке поступке и употребљавао разноврсне аудиовизуелне технологије. Обимна и значајна литература из области интердисциплинарних уметности, експерименталног (проширеног) филма, филмске естетике, семиотике филма, феномена времена, постмодерног колажа, кубизма, психологије уметности и стваралаштва, драматургије играног филма, феномена фантазије у уметности, дизајна звука као изражајног средства у аудиовизуелним делима, експерименталне (алеаторике) и електронске музике, нашла је своју примену и у практичном и теоријском раду.

Анализе парадигматских филмских оставрења из времена историјских авангарди и неоавангарде, југословенске школе експерименталног филма, синтезијских уметничких форми, синтетизоване су у четвороструки филм са више екрана. Експерименталне фазе рада на докторском уметничком пројекту су критички проматране а затим усавршаване и мењане. Разлагање филмског времена појачано је помоћу просторних координата у четири просторије галерије.

Критички осврт референата

„Времевидац” је моноауторско дело и представља изузетан оригиналан ауторски уметнички израз. Уметничко истраживање није укључивало само медије и технологије, већ и људску перцепцију, снове и феномен фантазије без које не би било могуће стваралаштво. Неухватљиво време и његов однос са простором опредмећени су филмским средствима којима је испричана прича о доживљајима, стварању, настајању и нестајању времена.

„Времевидац” као проширени филм је успешан уметнички експеримент прожимања визуелног медија, снимљеног и генерисаног звука, естетике фантазије, организације времена и простора филма, колорита, наратива, драматургије, перцепције, технолошке употребе различитих носача информација, осмишљен и реализован да оркестрацијом различитих врста покрета испред и иза камере, изазива кинестетичке реакције. Уметнички допринос мулти аудиовизије „Времевидац” препознаје се и у креативном споју бројних уметничких медија, дисциплина, техника и технологија у циљу истраживања и испробавања различитих концепција времена. Колажним поступцима и синтезом разнородног аудиовизуелног материјала унутар полиморфних екрана, побуђују се бројне емоције и асоцијације. Оригинално креиране симултаности више наративних перспектива омогућавају полиперспективност и проширење филмског искуства, где гледаоци повезују причу на индивидуалан начин.

Закључак Комисије

Кандидат Стеван Лутовац је у докторском уметничком пројекту „ВРЕМЕВИДАЦ – мулти аудиовизија“ успешно материјализовао и представио практично и теоријско истраживање, осмишљено као мултипројекцију филма при којој публика бира перципирање прошлости, садашњости или будућности наратива. Стеван Лутовац је сам писао сценарио, снимао слику и звук, стварао ауторску музику и монтирао филм, максимално користећи и проширујући у реализацији свог докторског уметничког пројекта области којима се бави. Јасно и амбициозно дефинисане концепцијске и методолошке поставке успешно су и детаљно реализоване и документоване у писаном раду.

Имајући у виду све наведено, Комисија са задовољством предлаже Већу интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду да кандидат Стевану Лутовцу одобри одбрану докторског уметничког пројекта „ВРЕМЕВИДАЦ – мулти аудиовизија“.

У Београду, 20. 11. 2020.

Комисија:

др ум. Светлана Савић, ванредни професор ФМУ

др ум. Ана Ђатовић, ванредни професор Факултета уметности, Приштина – Звечан

мр Растко Ђирић, редовни професор ФПУ

др Никола Шуица, редовни професор ФЛУ

др ум. Иван Правдић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду, ментор